ئەی ئەگەر مووچەیـــــان دا؟ ... نەبەز خالید

“واقیع بین بن، داوای مەحاڵ بکەن”

ئەم یادداشتە دەکرا بە پێشەکی و ڕاپۆرتێکەوە لە سەر چۆنیەتی درووستبوونی قەیرانی مووچە، دەوری حیزبەکانی دەسەڵات تێیدا، کاریگەریی دەوڵەت وەک مەکینەی بەرهەمهێنانی مووچەخۆر و کردنی مووچەخۆری بە فۆرمی باو و باڵای ژیانەوە دەست پێبکات، دواتریش بگات بەوەی بۆچی ئەمڕۆ قەیرانێک هەیە و ئەمانە هۆکانین، پاشان لە ئاستی نێوخۆییدا بەڕێک ناو و ئەدرێسی کۆمپانیا ڕیز بکات کە خولقێنەری قەیرانن و لە ئاستی جیهانیشدا بۆچی “نەوت هەرزان بووە” ڕێک وەک هەر یاداشتێکی باو و خۆپارێز کە هەمیشە پاساویکی لە گیرفاندایە. ئەگەرچی شیکاریی ئەم نەوکەییە پێویستە، بەڵام با ئەمە بمێنێتەوە بە پسپۆڕەکان لە زانکۆ و دەزگاکانی توێژینەوەی ستراتیژی و ڕاوێژکارانی موعەززەم و موکەڕڕەمی هەموو سەرەک ڕەنگەکان و دەزگا میدیاییەکانیان، بە ناسراو و نەناسراویانەوە.
گرنگتر لەمانە ئەوەیە بەشێک لە مووچەخۆران بڕیاربدەن و بێنە سەر جادە. ئەمە مافی خۆیانە و هەموو لایەکیش لە سەری کۆکن. تەنانەت ئەوانەش کە خۆیان دەستیان ناوەتە قوڕگی خۆپیشاندەران کۆکن لە سەر ئەوەی مافی خەڵکە خۆپیشاندان بکەن.
بەڵام پرسیارێک لێرەدا بتوانین بیپرسین ئەوەیە : “ئەی ئەگەر هات و حکوومەت تەسلیم ببێت چی؟ چی دەبێت ئەگەر بە دزیەوە دوو بیری نەوت بفرۆشن و تەرخانی بکەن بە مووچەی ئەم نارازییانە؟ ئایا بەختەوەریی دروست دەبێت؟ هەموو برسیەکان تێر دەبن؟ کەرامەتی لەدەست چوو دەگەڕێتەوە؟ ژنان و نایەکسانی چی؟ هەستی لەدەست چووی خاوەندارێتی نیشتیمان چی؟ بە ڕاست بە سەرکەوتنی ئەوان چی دەگۆڕێت؟”
ڕوانینی ڕووکەش کە شتێک لە ڕاستیشی تێدایە پێمان دەڵێت:” لەو کاتەدا نان دەگەڕێتەوە سەر سفرەی خەڵک و لە برسێتی رزگاریان دەبیت”. بەڵام ڕێک بەرامبەر ئەمە دەتوانین بپرسین ئایا ئەمانە تاقە برسیەکانن؟ تەنیا ئەمانن کە ستەمیان لێدەکرێت و کراوە؟ ئەگەر مووچەیان بدەنێ ئیتر ستەم پاک دەبێتەوە؟ کێشەکەش لێرەوە دەست پێدەکات کە ئەمان بە ڕاستی داوایان هەیە و قابیلی جێبەجێکردنە و خۆشیان دەزانن قابیلی جێبەجێکردنە.

مەرجێکی خێر یان چاکە ئەوەیە هەمووان بگرێتەوە، واتە فەیز و ڕەحمەت کوێرە و دەبێ هەمەگیر بێت، ئەگینا ئەو چاکەیەی تەنیا بۆ کەسانێکی تایبەتی نێو دۆخێکی دیاریکراو بێت خۆی دەبێتەوە بە جۆرێک ستەم، بۆیە لە تیۆلۆژیادا فریشتەی دادپەروەری، کوێرە. لە پێچەوانەی ئەمەدا، ب□ ب□وونی ئایدیای خێری گشتی، ئەوەی خۆپیشاندەران هەوڵی بۆ دەدەن تەنیا ئەوەیە ئەو دۆخەی هەیە وەک پێشووی لێ بکەنەوە، واتە ئەگەر ئەوان، مووچەکەیان وەربگرن، کوردستان لە قەیران رزگار بووە؟ چونکە لەو وێنەیەدا کە ئەوان لە گۆڕان دەیکێشن، سەردەمێکی پێش قەیران هەیە کە تێیدا مووچەخۆران بەختەوەربوون و ئەگەر دۆخەکە بگەڕێتەوە بۆ ئەو کات، کەواتە بەختەوەریی گەڕاوەتەوە.

بەڵام ئەم پەیامە هێشتا شتی دیکەی لە هەناودایە: ئەم پەیامە پێشووپەرستە، مادام لە سەر گەڕانەوەی مووچە/ بەختەوەری بۆ سەردەمی پێش قەیرانی دەستکرد (مەگەر نا کە هەموو قەیرانێک دەستکردە؟ سەرۆکەکان باش دەزانن ئەمە مانای چی) پێدادەگرێت، لە ئەگەری بەدیهاتنیشیدا تەنیا دەمانباتەوە بۆ ئەو سەردەمە، ئەو سەردەمەی کە تۆوی ئێستەی هەمیشە لە هەناودا هەبووە. ئەم داواکارییە تەنیا دەتوانێت بمانباتەوە بۆ پێشتر، پێشترێک کە بە ئێستە گەییشتووە و تەنانەت ئەو "پێشوو"ە شمان وەک بەختەوەریی پێ بفرۆشێتەوە. ئەی پێشووپەرستی مانای چی ؟

مامۆستایان و دوای ئەوانیش مووچەخۆران خۆپیشاندان دەکەن و داوای مافی خۆیان دەکەن، بەڵام بە بەدیهاتنی داواکانی ئەوان هێشتا هیچ ناگۆڕێت، ئەوان دەکرێ بۆ ماوەی کاتیی تێر ببن و نان بچێتەوە سەر سفرەکانیان، قیستی خانوو و سەیارەکانیان بدەن، بتوانن بچنەوە بۆ تورکیا و وڵاتۆکەکانی ئەوروپای ڕۆژهەڵات و یان حەج وعەمرە، بەڵام ئەوەی دەستی لێنادرێت ئەسڵی سیست□م□کە کە لەسەر نایەکسانیی دامەزراوە و بە رێکەوت ئەوانیش پشکیان لەو نایەکسانییەدا هەیە، ئەوان نوێنەرا□تیی دابەشکارییەکی گەورە دەکەن لە نێو ئینسانی ئێمەدا، دابەشکاریی بۆ مر□قی ئایدیال کە هەمان "پیاوی حکوومەت"ە و تاکە هیوایەک کە مر□قی "رەش و رووت" هەیبێت ئەوەیە بە جۆرێک ببێتە " پیاوی حکوومەت".

بەڵام ئەمە لە سرووشتی خراپەوە نییە کە پەیامەکەی ئەوان هەڵگری ئەم تەفسیرانەیە، بەڵکوو لە ئەوەوە دەێت کە ئەوان "داوا"یان هەیە. لە راستیدا ئەوەی ئەوان داوایان هەیە بەو مانایە نییە نابێ داوای هیچ بکەن، بەڵکوو بەو مانایەیە کە ئەم "داوا" یە ئەوان دەکاتە خاوەن شوناس و کارەکەیان دەکات بە کاری خاوەن پیشەیەکی تایبەت، شوناسێکیان پێ دەبەخشێت و بەم جۆرەش شوناس و پیشەکانی

دیکە لەیان کەم دەبێتەوە، ئیتر کرێکارانی نێوخۆیی وبیانی و کەرتی بیناسازی ناتوانن بچنە پاڵیان و ئەگەر بچن بە ئاژاوەچی لە قەڵەم دەدرێن، ئەوان داوا و شوناسیان هەیە و هەر ئەمە وا دەکات بەشێکی تر لە ستەملێکراوان کە هێزی پیشمەرگە بن مەجبوور بکرێن بڕۆن لە مووچەی ئەمەیان بدەنە و بەم شێوەیە هێزی پێشمەرگەشیان لەدەست دەچێ، ئەم ڕەوتەش بەردەوامە تا هەر کوێ بمانەوێت. بەڵێ لەم داواتەوەریە پیشەییەدا، کە لەدەرەوەی پیشەکەوە بەتەڕیزی خۆپیشاندان، دەکرێت وەک ئاژاوەگێڕ و تێکدەر و بیانی ببینرێت.

بەڵام ماویەتی بپرسین: سەرکەوتنی ئەم داوایەی فەرمانبەران سوودی بۆکرێکاران و ئاوارەکان چییە؟ ئەی بۆ بنەماڵەی شەهید و ئەنفال؟ ئەی بۆ پەککەوتە و خانەنشین و کەمئەندامان؟ بۆ کۆی مانای ئایدیای ڕزگاری؟ هیچ. وەڵامەکە ڕوونە، ئەمان داوایان هەیە و بە داواکەی خۆیان هاتوونەتە دەرێ و با خەڵکی دیکەش هەر کەسە و بە خۆی هەوڵبدات. ئەمەیە کێشەی داواتەوەریی و پیشەیکردنەوە، تۆ داوایەکت هەیە و بە ئاسانی پێشوەخت شکستت خواردووە، چونکە بە شتێک هەر ڕازیت دەکەن، یان لە شێوە کەمیکەکەیدا، ئەوەی کە ڕێگەت پێ بدەن باسی مافەکانت بکەیت بە دیموکراتبوونی دەسەڵات پێت دەفرۆشرێتەوە.

لە ئەگەری سەرکەوتنی ئەم داوایانەدا، دەچینەوە خاڵی سفر و سیمای کەسی ڕازی وەک ئەو کەسەیە ڕوو لە باوکی تووڕە بکات و بڵێت:" ئەی سەرۆکی میهرەبان، من دەمەوێت موچەخۆر بمێنمەوە، ئەمەم لێ زەووت مەکە". لە ئێرەوە تا پاڕانەوە لە خودا چەندە ڕێگەیە؟

بەرەنجامی ئەم یاداشتە شتێکی سادە و سەیرە؛ ئەوش ئەوەیە کە ناکرێت داوای هیچ بکەیت، کە وتیان داوات چییە، بڵێ ئەوەی تۆ نەبینم. داواکاریی و داواتەوەریی جگە ئەوەی ڕیزەکان لەت دەکات، جگە ئەوەی دەمنباتەوە بۆ خاڵی سفر و پێش دەسپێک، جگە ئەوەی تەنیا چارەی کاتیی و بە پێی پیشە و شوناسی قەیرانە و قەیرانە سەرەکییەکان دەشارێتەوە، جگە ئەوەی سەنگەرەکان لەت لەت دەکات، لە خۆیشیدا شەرعیەتدانە بە ئەوانەی ئەم دۆخەیان بە دەستی خۆیان درووست کردووە، ڕووکردنەوەی دووبارەیە لە ئەوان و کردنەوەی دووبارەیانە بە مەرجەع. بە داوایی دەکرێ بەم مانایە بێت کە جارەکیان ئەزموون کرا و لەبار چوو: "واقیع بین بن، داوای مەحاڵ بکەن"، ئەوەی لە ئێستەدا ماناکەی ئەوەیە کە : من هیچم لە ئێوە ناوێت، بەرچاوم بەردەن.

نەبەز خالید